

Indenrigsministeriet. København, den 4. april 1977.

- a. Indenrigsministeriet anmoder om finansudvalgets tilslutning til, at der efter § 17 i lov om sygehusvæsenet i finansåret 1977-78 ydes særligt drifts- og anlægstilskud til 6 nyretransplantations- og dialysecentre på Ålborg sygehus Syd, Århus kommunehospital, Odense sygehus, Københavns amts sygehus i Glostrup, Hvidovre hospital og Esbjerg centralsygehus, samt at der i det samme finansår ydes særligt driftstilskud til dialysebehandling ved Fredericia sygehus og Frederiksberg hospital. De samlede udgifter til det særlige driftstilskud anslås til ca. 29 mill. kr. i 1977-78, medens anlægstilskuddet i det samme finansår forventes ydet inden for en bevillingsramme på 4 mill. kr.

Herudover anmoder indenrigsministeriet om tilslutning til, at indenrigsministeren bemyndiges til i finansåret 1977-78 og følgende finansår af statskassen at yde nyre- og knoglemarvsdonorer fuld godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste og udgifter i forbindelse med nyre- eller knoglemarvsafgivelsen eller nødvendig forundersøgelse med henblik på afgørelsen af den pågældendes egnethed som donor. Endvidere at indenrigsministeren bemyndiges til af statskassen at yde erstatning til nyre- og knoglemarvsdonorer eller disses efterladte i tilfælde af midlertidig eller varig legemsbeskadigelse eller død, der med rimelighed kan antages at skyldes nyre- eller knoglemarvsafgivelsen eller den nødvendige forundersøgelse med henblik på afgørelsen af den pågældendes egnethed som donor, således at reglerne i lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m. fl., jfr. LB 138/1968 med senere ændringer, lægges til grund ved fastsættelsen af erstatningen.

- b. Drifts- og anlægstilskud til de 6 centre.

I aktstykke nr. 440 af 26. juni 1969 gav finansudvalget første gang tilslutning til, at staten efter § 16 i den dagældende lov om sygehusvæsenet (nu § 17) i finansårene 1969-70 og 1970-71 ydede drifts- og anlægstilskud til de daværende 6 nyretransplantations- og dialysecentre på Rigshospitalet, Århus kommunehospital, Københavns kommunehospital, Københavns amts sygehus i Glostrup, Odense sygehus og Ålborg sygehus Syd.

Driftstilskuddet fikseredes til 11.500 kr. pr. transplantation, 450 kr. pr. sygedag efter transplantation 450 kr. pr. dialyse og 700 kr. pr. vævstypebestemmelse. Bortset fra tilskuddet til vævstypebestemmelser, der skulle dække de fulde udgifter, dækkede disse tilskudssatser på daværende tidspunkt ca. halvdelen af centrene udgifter for hver enkelt behandling.

Anlægstilskuddet skulle inden for en ramme på ca. 10 mill. kr. dække de fulde udgifter til mindre anlægsarbejder og anskaffelse af apparatur.

Om den mere detaljerede baggrund for tilskuddet kan henvises til det oprindelige aktstykke. Her skal kun nævnes, at når staten gik ind i en særlig tilskudsordning, skyldtes det især 3 forhold:

1. Der forelå fra et ekspertudvalg under sundhedsstyrelsen et gennemarbejdet forslag til en planlagt opbygning af behandlingskapaciteten her i landet. Hovedproblemet heri var at sikre en hurtig men afbalanceret vækst i henholdsvis dialyse- og nyretransplantationskapaciteten. Til sikring heraf måtte statstilskud anses for nødvendigt.

2. Det var ekspertudvalgets opfattelse, at en løsning af de problemer, som disse behandlingsformer rejser, måtte kræve, at behandlingerne blev centraliseret til 6 centre med to vævstypelaboratorier tilknyttet. Der ville således i vidt omfang blive tale om, at centrene kom til at betjene patienter fra »fremmede« sygehuskommuner.

Dette understøttede yderligere behovet for særligt statstilskud.

3. Hertil kom, at den omstændighed, at behandlingerne udførtes gratis for kommunerne på Rigshospitalet, men ikke på de øvrige centre, måtte bevirke en uheldig geografisk skævhed, der kunne afbødes ved særlige tilskud.

Der kan næppe være tvivl om, at den stimulans, som har været tilsigtet med de særlige tilskud, har haft gunstige virkninger for udviklingen her i landet. I løbet af få

år indtog Danmark en førende stilling i verden inden for såvel dialysebehandling som transplantation.

På baggrund af de gode resultater tiltrådte finansudvalget i aktstykke nr. 364 af 31. marts 1971, at driftstilskuddet til centrene videreførtes i finansårene 1971-72, 1972-73 og 1973-74 med uændrede tilskudsbeløb, for dialysetilskuddet dog kun i finansåret 1971-72. Det blev ligeledes tiltrådt, at anlægstilskuddet blev videreført med ca. 5,5 mill. kr. i 1971-72, ca. 2,5 mill. kr. i 1972-73 og ca. 2,5 mill. kr. i 1973-74.

Dernæst tiltrådte finansudvalget i aktstykke nr. 486 af 27. juni 1972, at dialysetilskuddet med uændret betaling pr. behandling skulle videreføres til 31. marts 1974, at der blev ydet tilskud til dialysebehandling på Fredericia sygehus og Frederiksberg hospital i det omfang disse sygehuse rent faktisk aflaster de egentlige centre og endelig, at der blev oprettet et dialysecenter ved centralsygehuset i Esbjerg, idet udviklingen havde vist, at Odense-centret ikke som forudsat havde kapacitet til alene at betjene også det sydjyske område.

Endelig blev det i samme aktstykke tiltrådt, at der i hvert af finansårene 1972-73 og 1973-74 blev anvendt et beløb på ca. 500.000 kr. til anskaffelse af hjemmedialyseapparater og dækning af udgifter i forbindelse med disses etablering.

Ekspertudvalget under sundhedsstyrelsen anbefalede i en beretning, nr. 2, af februar 1973, at tilskudsordningen indtil videre fortsattes, bl. a. for at stimulere udvikling hen imod en udbygning af hjemmedialysen.

På denne baggrund tiltrådte finansudvalget i aktstykke nr. 315 af 29. maj 1974, at der i treårsperioden 1. april 1974 til 1. april 1977 blev ydet drifts- og anlægstilskud til de 6 kommunale dialyse- og transplantationscentre (Ålborg sygehus, Århus kommunehospital, Odense sygehus, Københavns amts sygehus i Glostrup, Københavns kommunehospital og Esbjerg centralsygehus) samt særligt driftstilskud til dialysebehandling ved Fredericia sygehus og Frederiksberg hospital.

Sundhedsstyrelsens ekspertudvalg har i en indstilling af februar 1976 igen gjort status over udviklingen inden for nyretransplantations- og dialyseområdet i Danmark, herunder om udvalgets oprindelige konklusioner vedrørende planlægning og finansiering fortsat er bæredygtige.

Ekspertudvalget konstaterer, at Danmark fortsat indtager en førende stilling i verden med hensyn til transplantationsintensitet, og at Danmark stadig er det land i verden, som i forhold til indbyggertal har flest patienter i live enten med fungerende transplantat eller i dialysebehandling.

Udtalelsen fra ekspertudvalget viser imidlertid, ligesom allerede den tidligere indberetning af 1973, at det til trods for den meget tilfredsstillende behandlingsindsats, endnu ikke har været muligt at undgå en kumulativ ophobning af dialysepatienter. Dette skyldes bl. a., at en del af de indopererede nyre afstødes, således at patienten igen må i dialyse, eventuelt med henblik på et nyt forsøg på transplantation. Man må i dag regne med en tilvækst i antallet af patienter i dialyse på 8-10 pr. million indbyggere pr. år. Det må antages, at en stor og stadig stigende del af dette behov vil kunne dækkes ved hjemmedialyse.

Udvalget mener imidlertid at kunne og burde opretholde sin oprindelige konklusion, nemlig at en omfattende transplantationsvirksomhed og en betydelig forskning inden for transplantationsimmunologien i videste forstand er de på kort såvel som på langt sigt mest hensigtsmæssige midler til løsning af disse problemer.

Udvalget finder endvidere, at behandlingen af kronisk nyresvigt fortsat bør være koncentreret i de seks oprindelige centre. Dialysebehandlingen vil ganske vist i mange tilfælde kunne foregå i patientens hjem eller på et almindeligt amtskommunalt sygehus, men behandlingen bør igangsættes på og styres af centrene, bl. a. med henblik på at sikre, at der hurtigt kan iværksættes en transplantation, hvis en egnet nyre fra en nyligt afdød pludselig står til rådighed. Endelig er det ekspertudvalgets opfattelse, at en fortsættelse af den hidtidige tilskudsordning vil være et velegnet middel til at sikre en fortsat udvikling og en hensigtsmæssig organisation af behandlingen af kronisk nyresvigt.

Indenrigsministeriet finder, at spørgsmålet om en eventuel videreførelse af stats-tilskuddet til nyretransplantation og dialyse må ses i nøje sammenhæng med hele problemet om statens fremtidige økonomiske engagement i sygehusvæsenet, herunder spørgsmålet om indførelse af en varig betalingsordning for statens sygehuse og spørgsmålet om eventuel afvikling af tilskuddene til neurokirurgi og radiumstationer. Disse problemer overvejes for tiden i Rigshospitalsudvalget, der forventes at afslutte sit arbejde hermed så hurtigt, at en ny betalingsordning for de statslige sygehuse m. v. kan indføres fra 1. januar 1978; eventuelt vil ordningen dog først kunne træde i kraft fra 1. januar 1979.

Alene fordi en generel omlægning af de økonomiske relationer mellem staten og kommunerne således må forventes i løbet af ret kort tid, finder indenrigsministeriet, at de hidtidige tilskudsordninger indtil videre bør fortsættes. Dertil kommer imidlertid, som nævnt, at det af sundhedsstyrelsen nedsatte ekspertudvalg lægger megen vægt på en videreførelse af tilskuddet. Endvidere er det sundhedsstyrelsens opfattelse, at nyretilskuddet under en eller anden form bør fortsættes, også som et led i den mere almindelige betalingsordning. Endelig er også indenrigsministeriet enig i, at en fortsættelse af tilskuddet i endnu en periode vil være en forudsætning for en fortsat udbygning og en stadig fuld udnyttelse af de forhåndenværende ressourcer.

Indenrigsministeriet skal derfor foreslå, at det gældende driftstilskud forlænges uændret i perioden 1. april 1977 til 31. marts 1978.

Det foreslås endvidere, at staten i finansåret 1977-78 fortsat fuldt ud dækker udgifterne ved anskaffelse af hjemmedialyse-faciliteter og til mindre anlægsarbejder og apparaturanskaffelser ved de kommunale centre inden for en ramme på 4 mill. kr. årligt. Rammen har som nævnt hidtil været på 3 mill. kr., men den har vist sig utilstrækkelig til at dække behovet, navnlig på grund af væksten i behovet for hjemmedialyse-apparater.

Erstatningsordning.

Finansudvalget gav i akt 364, 31. marts 1971 tilslutning til, at der for tiden indtil 31. marts 1974 ydes nyredonorer fuld godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste og udgifter i forbindelse med nyreafgivelsen eller nødvendige forundersøgelser med henblik på afgørelsen af den pågældendes egnethed som donor. Finansudvalget gav herudover tilslutning til, at indenrigsministeren bemyndiges til af statskassen at yde erstatning til nyredonorer eller disses efterladte i tilfælde af midlertidig eller varig legemsbeskadigelse eller død, der med rimelighed kan antages at skyldes nyreafgivelsen eller nødvendig forundersøgelse med henblik på at fastslå den pågældendes egnethed som donor, således at reglerne i lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m. fl. lægges til grund ved fastsættelsen af erstatningen. Ved akt 315/1974 tiltrådte finansudvalget, at erstatningsordningen blev udstrakt til også at omfatte knoglemarvsdonorer, samt at ordningen blev fortsat i perioden indtil 1. april 1977.

Da langt de fleste transplantationer nu udføres med nyrer fra nyligt afdøde, forventes erstatningsordningen fremover kun at få særdeles ringe anvendelse. Det er derfor ikke muligt at skønne over fremtidige udgifter med uændret videreførelse af erstatningsordningen. Idet der om ordningens nærmere indhold henvises til indenrigsministeriets skrivelse af 16. juni 1970 til finansudvalget (akt 373), foreslås det, at den gældende ordning videreføres uændret i finansåret 1977-78 og senere finansår.

- d. Sundhedsstyrelsen har tilsluttet sig de lægelige hovedkonklusioner i ekspertudvalgets indstilling.
- e. Under henvisning til foransående anmoder jeg om finansudvalgets tilslutning til, at staten efter § 17 i lov om sygehusvæsenet i finansåret 1977-78 yder driftstilskud til de seks nyretransplantations- og dialysecentre på Århus kommunehospital, Odense sygehus, Københavns amts sygehus i Glostrup, Hvidovre hospital, Ålborg sygehus Syd og Esbjerg centralsygehus. Endvidere at der ydes tilskud til dialysebehandlinger foretaget på Fredericia sygehus og Frederiksberg hospital. Driftstilskuddet ydes med 11.500 kr.

pr. transplantation, 450 kr. pr. sygedag efter transplantation, 700 kr. pr. vævstypebestemmelse og 450 kr. pr. dialyse. Det samlede driftstilskud anslås til ca. 29 mill. kr. i 1977-78. Udgiften i finansåret 1977-78 afholdes af det på forslaget til finanslov for finansåret 1977-78 under § 13.6.15.52.02. Nyretransplantations- og dialysecentre, L 237, 1969 opførte beløb på 29 mill. kr.

Endvidere anmoder jeg om finansudvalgets tilslutning til, at staten ligeledes efter § 17 i sygehusloven i 1977-78 yder tilskud til dækning af udgifter til mindre anskaffelser og anlægsudgifter ved transplantations- og dialysecentre. Anlægstilskuddet ydes inden for en ramme på 4 mill. kr. Udgiften i finansåret 1977-78 afholdes af det på forslaget til finanslov for finansåret 1977-78 under § 13.20.06.62.01. Nyretransplantations- og dialysecentre, optagne beløb på 4 mill. kr.

Endelig anmoder jeg om finansudvalgets tilslutning til, at der på forslag til finanslov for finansåret 1977-78 og senere finansår optages en tekstanmærkning til § 13 med følgende indhold:

»Indenrigsministeren bemyndiges til af statskassen at yde nyre- og knoglemarvsdonorer fuld godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste og udgifter i forbindelse med nyre- eller knoglemarvsafgivelsen eller nødvendig forundersøgelse med henblik på afgørelsen af den pågældendes egnethed som donor. Indenrigsministeren bemyndiges endvidere til af statskassen at yde erstatning til nyre- og knoglemarvsdonorer eller disses efterladte i tilfælde af midlertidig eller varig legemsbeskadigelse eller død, der med rimelighed kan antages at skyldes nyre- eller knoglemarvsafgivelsen eller den nødvendige forundersøgelse med henblik på afgørelsen af den pågældendes egnethed som donor, således at reglerne i lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m. fl., jfr. LB 138, 1968, med senere ændringer lægges til grund ved fastsættelsen af erstatningen.«

f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

EGON JENSEN

/ Johs. Qwist.

Til finansudvalget.

Socialministeriet. København, den 5. april 1977.

- a. Socialministeriet søger finansudvalgets tilslutning til en udvidelse af den gældende efterlønsordning ved Sydslesvigsk Sundhedstjeneste.
Endvidere søges tilslutning til, at efterlønsordningen med virkning fra 1. juli 1969 bringes i overensstemmelse med de gældende regler for tjenestemandspension.
Merudgifterne i finansåret 1977-78, ca. 100.000 kr., forudsættes afholdt af den på finansloven 1977-78 opførte bevilling på 4.566.100 kr. til Sydslesvigsk Sundhedstjeneste.
- b. Ved aktstykke nr. 660 af 2. september 1964 er der etableret en efterlønsordning, hvorefter den danske stat tilsikrer de ved sundhedstjenesten heltidsbeskæftigede syge-